

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından birlikte finanse edilmektedir.

ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU SİSTEMİNİN DESTEKLENMESİ ORTAK PROJESİ

JOINT PROJECT ON SUPPORTING THE INDIVIDUAL APPLICATION TO THE CONSTITUTIONAL COURT IN TURKEY

Yuvarlak Masa Toplantısı:

Anayasa Mahkemesine
Bireysel Başvuruda
Öne Çıkan Sorunlar

PROGRAM

7-8 Mayıs 2018
Samsun
Anemon Otel

ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU SİSTEMİNİN DESTEKLENMESİ ORTAK PROJESİ
JOINT PROJECT ON SUPPORTING THE INDIVIDUAL APPLICATION TO THE CONSTITUTIONAL COURT IN TURKEY

7 Mayıs 2018

Pazartesi

Samsun

Salonu

08.45 Kayıt

09.00 **Açış Konuşmaları**

Michael INGLEDOW, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Başkanı
Filiz SARAÇ, TBB Yönetim Kurulu Üyesi
Fahri GÜLAY, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi Başsavcısı
Erol TOSUN, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı
Burhan ÜSTÜN, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili

09.40 **Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Hakkında Genel Bilgilendirme**

Murat AZAKLI, Anayasa Mahkemesi Genel Sekreter Yardımcısı

10.10 **Bireysel Başvuru Hakkında Genel Değerlendirme**

Prof. Dr. Feridun YENİSEY, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi

10.40 Ara

11.00 **Birinci Oturum: Adil Yargılanma Hakkı Bağlamında Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkı (Gerekçeli Karar, Tanık Sorgulama Hakkı, Müdafî Yardımından Yararlanma Hakkı)**

Oturum Başkanı: Burhan ÜSTÜN, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili

Konuşmacılar:

Dr. Akif YILDIRIM, Anayasa Mahkemesi Raportörü
Av. Hüseyin Volkan GÜNGÖR, Ordu Barosu
Dr. Fahri Gökçen TANER, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

12.00 Tartışma, Soru-Cevap

12.30 *Öğle Yemeği*

7 Mayıs 2018

Pazartesi

Samsun

Salonu

13.30 **İkinci Oturum: Yaşam Hakkı ve İşkence-Kötü Muamele Yasağı Bağlamında Etkili Soruşturma Yükümlülüğü**

Oturum Başkanı: Av. Kerami GÜRBÜZ, Samsun Barosu Başkanı

Konuşmacılar:

Hüseyin MECEK, Anayasa Mahkemesi Raportörü

Aydın TURHAN, Tokat Cumhuriyet Başsavcısı

Prof. Dr. Osman DOĞRU, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

14.30 Tartışma, Soru-Cevap

15.00 Ara

15.20 **Üçüncü Oturum: Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı Kapsamında Gerekçeli Karar**

Oturum Başkanı: Ahmet YAVUZ, Samsun Cumhuriyet Başsavcısı

Konuşmacılar:

Dr. Hüseyin TURAN, Anayasa Mahkemesi Raportörü

Özlem AKSOY, Trabzon Hâkimi

Dr. Öğr. Üyesi Serdar TALAS, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

16.20 Tartışma, Soru-Cevap

17.00 **Birinci günün sonu**

ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU SİSTEMİNİN DESTEKLENMESİ ORTAK PROJESİ
JOINT PROJECT ON SUPPORTING THE INDIVIDUAL APPLICATION TO THE CONSTITUTIONAL COURT IN TURKEY

8 Mayıs 2018

Samsun

Salı

Salonu

09.00 Dördüncü Oturum: Adil Yargılanma Hakkı ile Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı Kapsamında Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri

Oturum Başkanı: Nurettin DİN, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi Başkanı

Konuşmacılar:

Aydın ŞİMŞEK, Anayasa Mahkemesi Raportörü

Av. Nedim Şenol ÇELİK, Trabzon Barosu

Dr. Öğr. Üyesi Ali Ersoy KONTACI, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

10.10 Tartışma, Soru-Cevap

10.40 Ara

11.00 Beşinci Oturum: İfade Özgürlüğü Bağlamında Şeref ve İtibarın Korunması

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Feridun YENİSEY, Bahçeşehir Üniversitesi

Konuşmacılar:

Dr. Yunus HEPER, Anayasa Mahkemesi Raportörü

Murat ÖKSÜZ, Yargıtay Cumhuriyet Savcısı

Seda DUYSAK FİDAN, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi Üyesi

Av. Serkan DÖNÜM, Samsun Barosu Yönetim Kurulu Üyesi

12.15 Tartışma, Soru-Cevap

12.45 Kapanış konuşması

Burhan ÜSTÜN, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili

13.00 Öğle yemeği

14.00 Programın sonu

OTURUMLARDA TARTIŞILACAK KARAR ÖZETLERİ

BİRİNCİ OTURUM

Adil Yargılanma Hakkı (Savunma Hakkı)

Yusuf Karakuş ve Diğerleri (Başvuru No: 2014/12002, 8/12/2016)

Gözaltında avukat yardımından yararlanma ve avukata erişim olmaksızın elde edilen beyanların mahkûmiyete esas alınması: Başvurucuların gözaltında avukat yardımından yararlanamamaları ve gözaltı esnasında alınan beyanların mahkûmiyete esas alınması nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkindir.

Gürhan Nerse (Başvuru No: 2013/5957, 30/12/2014)

Sanığın zorunlu müdafii atandığından haberdar edilmemesi: Başvurucunun mahkemece atanan zorunlu müdafiden haberdar edilmemesi nedeniyle müdafii yardımından yararlanma hakkının ihlal edildiğine ilişkindir.

Kişî Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı (Savunma Hakkı)

Aydın Yavuz ve Diğerleri (Başvuru No: 2016/22169, 20/6/2017)

Başvuru; darbe teşebbüsüyle bağlantılı olarak yürütülen soruşturmada uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olmaması, tutukluluğun makul süreyi aşması, soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması ve tutukluluk incelemelerinin duruşmasız olarak yapılması nedenleriyle kişî hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir. Suçlamalara dayanak olan temel unsurların ve tutmanın hukukiliğinin değerlendirilmesi için esas olan bilgilerin başvurularda veya müdafilerine bildirilmiş ve başvurularda bunlara karşı savunmalarını ileri sürme imkânı verilmiş olması dikkate alındığında birkaç ay süren soruşturma aşamasında uygulanmış olan kısıtlılık kararı nedeniyle başvurularda tutukluluğa karşı etkili bir şekilde itirazda bulunamadıklarının kabulü mümkün görülmemiştir. Açıklanan nedenlerle başvurularda kısıtlama kararı nedeniyle tutukluluğa itiraz bağlamında savunma haklarının kısıtlandığı iddialarına ilişkin olarak bir ihlalin bulunmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

K. A. (Başvuru No: 2014/13044, 11/11/2015)

İdari gözetim altında tutulma yoluyla da olsa hürriyetinden yoksun bırakılan kişinin tutulma nedeni hakkında bilgilendirilmesi gerektiğine ilişkindir.

İKİNCİ OTURUM

Yaşam Hakkı, İşkence-Kötü Muamele Yasağı

Tuna Ayçiçek (Başvuru No: 2014/6526, 24/1/2018)

Başvuru, üçüncü kişilerin işlediği yaralama, tehdit ve hakaret suçlarına ilişkin yapılan soruşturma sonucunda kovuşturmayla yer olmadığına karar verilmesinin kötü muamele yasağını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

Cezmi Demir ve Diğerleri (Başvuru No: 2013/293, 17/7/2014)

Başvurucular, telefon teli hırsızlığı şüphesi ile 3/11/2001 – 6/11/2001 tarihleri arasında Hamur İlçe Jandarma Komutanlığında gözaltında bulundukları süre içinde kolluk görevlileri tarafından işkence ve kötü muameleyle maruz kaldıklarını, gerek bu eylemleri gerçekleştiren Jandarma personeli gerekse muayene edildikleri hastanelerde, işlenen suçu gizlemek amacıyla, yanıltıcı rapor düzenleyen doktorlar hakkında yaptıkları şikâyet kapsamında başlatılan soruşturma ve kovuşturmanın etkin bir şekilde yürütülmediğini, bir kısım sanıkların

beraat ettiğini, bir sanık hakkındaki davanın zamanaşımına uğradığını ve yargılamanın 11 yıldan fazla sürdüğünü belirterek, Anayasa'nın 17. ve 36. maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

Mustafa Çelik ve Siyahmet Şeran (Başvuru No: 2014/7227, 12/1/2017)

Başvuru; başvurucuların kolluk görevlileri tarafından silahlı güç kullanılması sonucu yaralanmaları, bu olaya ilişkin etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesi ve başvurucuya ait araca hukuka aykırı şekilde el konulması nedenleriyle yaşam ve mülkiyet haklarının ihlal edildiğine ilişkindir. Somut olay da bir gerçeği kendiliğinden ortaya çıkarmaktadır. Bu da yetkili makamlar tarafından soruşturmada, olayın sebebini aydınlatmak için herhangi bir somut adım atılmadığı, sadece olaya karışan ve bu nedenle tarafsız olmayan kolluk görevlilerinin de katılımıyla hazırlanan belgeler ve bu görevliler ile birlikte çalışan diğer kişilerce alınan ifadelerde yer verilen bilgilere göre olayın gerçekleşme koşullarının kabul edilip bu kabule göre bir sonuca varıldığıdır. Dolayısıyla soruşturma sonucunda alınan kararın etkililik adına dosya kapsamında yer alan tüm bulguları kapsamaması, nesnel ve tarafsız analizlere dayalı olması gerekirken delillerin toplanması için gereken adımların zamanında ve doğru bir şekilde atılmaması nedeniyle yaşam hakkının ihlaline neden olduğu sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usule ilişkin boyutunun ihlal edildiğine ve yeniden yargılama (soruşturma) yapılmasına karar verilmiştir.

Z.C. (Başvuru No: 2013/3262, 11/5/2016)

Başvuru, başvurucunun resmî bir evlilik olmaksızın birlikte yaşadığı kişi hakkında hakaret, tehdit, cinsel amaçla kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, çocuğun nitelikli cinsel istismarı ve kasten yaralama suçlarından yaptığı şikâyet üzerine kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi nedeniyle işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. İşkence ve kötü muamele iddialarında Cumhuriyet savcılarının ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez olayın gerçeğini araştırarak kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere soruşturma başlatma yükümlülüğü bulunmaktadır. Gerek suç ihbarı dilekçesinde gerekse ifadesinde başvurucu, şüphelinin farklı tarihlerde kendisini darbettiğini ileri sürmüş ancak bu iddialarla ilgili olarak kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır. Başvurucunun soruşturmadaki diğer delillerle birlikte işkence ve kötü muameleyle ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunmasına rağmen somut olayda bu iddiaların soruşturma konusu yapılmaması nedeniyle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının usul bakımından ihlal edildiği kanaatine ulaşılmıştır. Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan işkence ve kötü muamele yasağının usul bakımından ihlal edildiğine ve yeniden soruşturma yapılmasına karar verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Adil Yargılanma Hakkı (Gerekçeli Karar)

Yavuz Çıtak (Başvuru No: 2014/2421, 21/6/2017)

Karar sonucunu etkileyecek bir iddianın gerekçeli kararda tartışılmaması: Başvuru; başvurucunun yaralama eylemine ne şekilde iştirak ederek üzerine atılı suçu işlediğinin mahkûmiyet kararında tartışılmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkindir.

Kişî Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı (Gerekçeli Karar)

Ebubekir Keskin (Başvuru No: 2014/2430, 29/6/2016)

Tutukluluğun devamına ilişkin kararların kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenleri bakımından ilgili ve yeterli gerekçe içermesinin ve özellikle belli bir süre geçtikten sonra tutuklamanın devamına karar verilirken davanın genel durumu yanında, tahliyesini talep eden

kişinin özel durumunun dikkate alınmasının ve bu anlamda tutukluluk gerekçelerinin kişiselleştirilmesinin zorunlu olduğuna ilişkindir.

Mehmet Güneş (Başvuru No: 2014/1268, 17/5/2016)

Başvuru, tutukluluğun makul süreyi aştığı, tutukluluğa itiraz incelemesinde alınan savcılık görüşünün bildirilmediği, yargılama aşamasında taleplerinin hukuka aykırı olarak kabul edilmediği iddialarına ilişkindir.

Selçuk Özdemir (Başvuru No: 2016/49158, 26/7/2017)

Başvuru, darbe teşebbüsü sonrasında yürütülen soruşturmalar kapsamında silahlı terör örgütü üyesi olduğundan bahisle bir hâkim hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Hâkim olarak görev yapmakta olan başvurunun HSYK tarafından 10/8/2016 tarihinde görevden uzaklaştırıldıktan hemen sonra Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yazılan yazı üzerine Samsun Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan soruşturmada 11/8/2016 tarihinde gözaltına alınması ve 12/8/2016 tarihinde tutuklanması karşısında soruşturma süreci bakımından tutuklamanın ölçülülük ilkesinin bir unsuru olarak "gerekli" olmadığı sonucuna varılması için herhangi bir nedenin bulunmadığı değerlendirilmiştir. Açıklanan nedenlerle başvurunun tutuklanmasının hukuki olmadığı iddiasına ilişkin olarak bir ihlalin bulunmadığı açık olduğundan başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Adil Yargılanma Hakkı (Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri)

Cezair Akgöl (Başvuru No: 2014/10634, 26/10/2016)

Başka dosyadan ithal edilen delillerin duruşmada tartışılmaması: Aleyhindeki telefon konuşma içerikleri duruşmada okunmayarak başvurunun bu delilin davayla ilgisini ve ağırlığını değerlendirerek güvenilirliği hususundaki iddia ve itirazlarını dile getirebilmesine imkân verilmemesi nedeniyle çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edildiğine ilişkindir.

Yankı Bağcıoğlu ve Diğerleri [GK] (Başvuru No: 2014/253, 9/1/2015)

Dijital verilerin gerçeği yansıtmadığı yönündeki iddiaların araştırılmaması: Başvurucuların dijital verilerin gerçeği yansıtmadığı yönündeki iddialarının araştırılması amacıyla bu deliller üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması veya bunlara ilişkin imajların verilmesi taleplerinin, dijital belgelerin içeriklerinin devlet sırrı kapsamında kaldığından ve dijital delillerin usulüne uygun aramalar sonucu ele geçirildiğinden bahisle reddedilmesinin, yargılamanın bütünü yönünden adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine ilişkindir.

Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı (Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkeleri)

Yavuz Pehlivan ve Diğerleri [GK] (Başvuru No: 2013/2312, 4/6/2015)

Tutukluluk süresinin makul olmaması ve dava dosyasına erişimin kısıtlanması: Tutukluluk süresinin makul olmaması ve dava dosyasına erişimin kısıtlanmasının kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını ihlal ettiğine ilişkindir.

Firas Aslan ve Hebat Aslan (Başvuru No: 2012/1158, 21/11/2013)

Hürriyeti kısıtlanan kişinin durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı hâlinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahip olduğuna; tutukluluk halinin resen incelendiği durumlarda adil yargılanma hakkına ilişkin bir kısım güvencelerin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının konusu içerisinde yer almadığına; tutukluluğa itirazın incelenmesinde ise Mahkemelerce verilen kararlara yapılan her itirazda başvurunun dinlenilmesi gerekli olmamakla beraber tutuklu kişinin makul aralıklarla dinlenilmeyi talep etme hakkının bulunduğu ayrıca alınan savcılık görüşünün tutukluya veya müdafisine bildirilmesinin gerekli olduğuna ilişkindir.

Devran Duran [GK] (Başvuru No: 2014/10405, 25/5/2017)

Başvuru; tutuklamanın hukuki olmaması, tutukluluğun makul süreyi aşması, tutukluluğa ilişkin itiraz incelemesinin duruşmasız olarak yapılması ve bu inceleme sırasında alınan Savcılık görüşünün bildirilmemesi nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir. Tutukluluğa ilişkin itiraz incelemesi sırasında alınan Savcılık görüşünün başvurucaya bildirilmemesi nedeniyle ciddi anlamda zarar gördüğü, bu görüşün başvuruca için ne denli önemli olduğu hususunda başvurucaın herhangi bir açıklamasının bulunmadığı da gözetildiğinde başvurunun bu kısmı açısından önemli bir zararın olmadığı kanaatine varılmıştır. Açıklanan gerekçelerle anayasal ve kişisel önemden yoksun olması nedeniyle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

BEŞİNCİ OTURUM

İfade Özgürlüğü Bağlamında Şeref ve İtibarın Korunması

Ali Rıza Üçer (2) (Başvuru No:2013/8598, 2/7/2015)

Başvuru, Ankara içme suyu üzerine hazırladığı raporlarda kullandığı ifadelerin Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı'na hakaret oluşturduğu iddiasıyla açılan davada başvuruca aleyhine tazminata hükmedilmesinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiaları hakkındadır.

Bekir Coşkun (Başvuru No: 2014/12151, 4/6/2015)

Başvuru, köşe yazarı olan başvurucaın bir yazısı nedeniyle cezalandırılmasının ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiği iddiaları hakkındadır.

Önder Balıkçı (Başvuru No: 2014/6009, 15/2/2017)

Başvuru, internet haber sitesindeki köşe yazısı nedeniyle başvuruca aleyhine tazminata hükmedilmesinin ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

Dilan Ögüz Canan (Başvuru No: 2014/20411, 30/11/2017)

Başvuru, düzenlenen bir toplantıda slogan atıldığı ve pankart açıldığı iddiasıyla açılan kamu davasında kovuşturmanın ertelenmesi kararı verilmesi nedeniyle ifade özgürlüğünün; davanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

Eğitimsen ve Diğerleri (Başvuru No: 2014/920, 25/5/2017)

Başvuru, bir sendikanın düzenlediği basın açıklamaları nedeniyle üyelerine ve sendikaya idari para cezası kesilmesinin sendika hakkını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

Ali Kırık (Başvuru No: 2014/5552, 26/10/2017)

Başvuru, bir internet haber sitesinde yer alan köşe yazıları ile bazı haberlere erişimin engellenmesi kararı verilmesinin ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.